

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 23:26
Diariernr: SKR2023/01040
Handläggare: Siv Stjernborg m.fl.
Ämnesord: Ekonomi
Avdelning: Ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Ekonomisk analys
Extern medverkan:
Datum: 2023-06-01
Mottagare: Kommuner
Regioner
Ekonomidirektörer
Budgetchefer
Finanschefer
Redovisningschefer
Ekonomer
Rubrik: Beslut och justeringar i RIPS för år 2023
Ersätter:
Bilagor:

Sammanfattning

I cirkulär 23:26, Aktuell Ekonomi för regioner och kommuner, beskrivs bakgrunden till 2023 års beslut om vilka antaganden som tillämpas för beräkning av pensionsskulden. SKR:s VD har fattat beslut om riktlinjerna, som heter *RIPS 21 – Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (version 2023)*.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Aktuell Ekonomi

Ekonomi och styrning
Siv Stjernborg
Patrik Jonasson

Kommuner
Regioner
Ekonomidirektörer
Budgetchefer
Finanschefer
Redovisningschefer
Ekonomer

Beslut och justeringar i RIPS för 2023

RIPS-kommittén, som ansvarar för att utarbeta förslag till riktlinjer för beräkning av kommunernas och regionernas pensionsskuld ska sammanträda minst en gång per år.

RIPS-kommittén består av sju ledamöter, fem tjänstepersoner från SKR och två externa experter; Per-Ola Carlén, chefaktuarie SPV, och Håkan Frisé, nationalekonom. Ordförande är Annika Wallenskog, chefsekonom SKR.

Kommittén ska redovisa vilka resonemang och vilket underlag som ligger till grund för förslagen. Med RIPS-kommitténs förslag som underlag fattar SKR:s VD beslut om aktuella riktlinjer. Aktuella riktlinjer publiceras senast i juni varje år. Årets utgåva heter RIPS 21 – Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (version 2023).

I Aktuell Ekonomi beskrivs bakgrunden till 2023 års beslut om vilka antaganden som ska tillämpas.

I skriften RIPS 17 finns ytterligare information för den som är intresserad av att få en mer komplett bild av regelverket. Den innehåller en allmän beskrivning av och bakgrund till riktlinjerna, räkneexempel samt även riktlinjer för förtroendevalda.

RIPS 17 och RIPS 21 (version 2023) finns för nedladdning bland SKR:s Publikationer.

Innehållsförteckning

Kommunal pensionsskuld och särart	3
Översyn av antaganden i RIPS	4
1. Nytt pensionsavtal från och med 2023	4
2. Ränta	4
3. Livslängdsantagande i kommuner och regioner	4
4. Nytt avtal SAP-R 2023	4
5. Övriga antaganden	5
Bakgrunden till RIPS-kommitténs ställningstaganden	5
1. Nytt pensionsavtal från och med 2023	5
2. Ränta	5
3. Livslängdsantagande i RIPS	10
4. Nytt avtal SAP-R 2023	10
5. Övriga antaganden i RIPS	11

Kommunal pensionsskuld och särart

RIPS reglerar hur pensionsåtaganden beräknas i kommunsektorn. Den kommunala särarten innebär att beskattningsrätten i kombination med det faktum att en kommun inte kan upphöra, garanterar att pensionerna kan betalas ut. Pensionerna i kommunsektorn är därför säkra. Det finns därmed inte ett egentligt skyddssyfte att ta hänsyn till vid pensionskuldsberäkningarna, såsom för den privata sektorn där den anställdes pensionspengar behöver skyddas, exempelvis om ett bolag går i konkurs.

Syftet med pensionskuldsberäkningen i kommuner och regioner är att få en korrekt och transparent beräkning, ett så kallat genomlysningssyfte. Syftet är att informera om omfattning av pensionsåtaganden, det vill säga att svara på frågan: hur stort är åtagandet för de framtida pensionsutbetalningarna?

Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, 7 kap 11 § ska avsättningar motsvara den på balansdagen bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen.

Pensionskuldsberäkningar är komplexa och bygger på antaganden om osäkra faktorer långt fram i tiden. För att få större transparens är ett förhållningssätt i RIPS att i möjligaste mån välja den enklaste och mest begripliga metoden.

Pensionskulden ska värderas rätt, så kallat ”best value”, det vill säga att där det råder osäkerhet undviks metoder som ger systematisk över- eller underskattning av skulden. Pensionskulden bör också värderas på ett sådant sätt att det inte sker någon övervältring av kostnader från en generation till en annan. Därför finns till exempel ingen anledning att räkna med alltför stora säkerhetsmarginaler. En alltför låg diskonteringsränta innebär att nuvarande generation får ta ett alltför stort ansvar för framtida pensionsutbetalningar. En alltför hög diskonteringsränta innebär att kommande generationer får ta ett alltför stort ansvar för framtida pensionsutbetalningar.

Nuvärdesberäkningen av pensionskulden i kommunsektorn skiljer sig från den privata sektorn. Där görs i allmänhet en försiktig värdering av pensionsåtaganden, till exempel genom att man använder säkra (låga) diskonteringsräntor och säkerhetstillägg när det gäller livslängdsantaganden. Detta leder normalt till att det uppstår överskott i försäkringsverksamhet etcetera, främst då verklig avkastning överstiger den antagna genom möjligheten till placeringar i mer riskfyllda tillgångar.

Även i många kommuner och regioner finns en tillgångssida i form av pensionsmedelsplaceringar, främst regionerna har betydande avsättningar till den förmånsbestämda pensionen. Dessa så kallade pensionsportföljer

har över åren gett en betydligt högre real avkastning jämfört med RIPS-räntans 1 procent. Pensionsportföljernas tillgångar är dock sammantaget betydligt mindre värda än den totala pensionsskulden i sektorn. Pensionsskulden är i huvudsak icke fonderad.

Översyn av antaganden i RIPS

I år har följande ställningstaganden gjorts beträffande riktlinjerna i RIPS:

1. Nytt pensionsavtal från och med 2023

Det nya pensionsavtal, AKAP-KR, som gäller fr.o.m. 1 januari 2023 föranleder inga förändringar i RIPS riktlinjer.

Avtalet AKAP-KR, som är helt avgiftsbestämt, leder inte till en pensionskulld, då förmånen betalas ut till den anställdes pensionskonto. Merparten av de anställda i kommuner och regioner omfattas enbart av avgiftsbestämd pension.

Övergång från KAP-KL till AKAP-KR med intjänad förmånsbestämd pension resulterar i en intjänad livränta förmån, IPR 2022-12-31. Denna ska värdesäkras med inkomstbasbeloppet (IBB) fram till 65 år. För tid som förmåner värdesäkras med IBB ska nollränta användas.

2. Ränta

Den reala diskonteringsräntan i RIPS ska vara 1 procent, dvs oförändrad.

3. Livslängdsantagande i kommuner och regioner

Ett nytt livslängdsantagande infördes 2021. Livslängdsantagandet bygger på data för kommunsektorns egna anställdas dödlighet och inkomster. Vid skattningen av dödlighetsparametrar tillämpas så kallad ekonomisk dödlighet, vilken beaktar skillnader i dödlighet för anställda i olika inkomstskikt.

4. Nytt avtal SAP-R 2023

Den 31 oktober 2022 träffades en överenskommelse om förändringar av Särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten (SAP-R). Den huvudsakliga innebörden av överenskommelsen är att SAP-R stängs för ny tillträde fr.o.m. 1 januari 2023. Möjligheten att lämna anställningen med SAP-R-förmån kommer dock att finnas kvar under överskådlig tid för de som idag omfattas av förmånen.

I RIPS riktlinjer finns antaganden över genomsnittlig ålder (60 år) när anställda inom räddningstjänst går i särskild avtalspension och antagande att den årliga avgångssannolikheten för brandmän är 2 procent. Med anledning av överenskommelsen behöver dessa antaganden ses över, vilket kommer att ske så snart det finns ett adekvat underlag att analysera. Tills vidare kvarstår de befintliga beräkningsantagandena.

5. Övriga antaganden

Inga förändringar i övriga antaganden är nödvändiga.

Bakgrunden till RIPS-kommitténs ställningstaganden

1. Nytt pensionsavtal från och med 2023

Ett nytt avtal, AKAP-KR, träder i kraft 1 januari 2023. Avtalet innehåller bestämmelser om en ny förmån, IPR 2022-12-31. Denna förmån ska indexeras fram till 65 år med IBB. Det innebär att denna förmån ska diskonteras med nollränta. I övrigt finns inga förändringar i det nya avtalet som påverkar RIPS.

2. Ränta

Diskonteringsräntan ska bygga på en långsiktigt real ränta

Enligt RIPS ska diskonteringsräntan för pensionsskulden bygga på en långsiktigt real ränta. Detta för att pensionsskulden är ett mycket långt åtagande. Den genomsnittliga durationen är cirka 15 år. Anledningen att diskonteringen ska vara real är att pensionsförmåner värdesäkras med prisbasbelopp.

RIPS-räntan ska bygga på en ränta som inte påverkas av kortsiktiga svängningar på marknaden, utan är kopplad till utvecklingen i samhällsekonomin. Teoretiskt sett utvecklas realräntorna över längre tidsperioder i stort sett i takt med den samhällsekonomiska tillväxten (produktiviteten). Kopplingen till tillväxten är viktig, med tanke på upplysningssyftet. Det är hög samvariation mellan tillväxt och skatteunderlagsökning. Ju lägre tillväxt/skatteunderlagsökning desto mer belastande blir pensionsskulden i förhållande till kommunernas intäkter och tvärtom.

Underlag för räntebeslut baseras på en sammanvägd analys ur tre perspektiv:

1. Långsiktig tillväxt, det vill säga ökning av BNP, inklusive bilden av skatteunderlagsutvecklingen.
2. Långsiktig realränta.
3. Aktuell bild av ekonomi och räntemarknad.

De två första perspektiven är trögrörliga medan den aktuella bilden på räntemarknaden är betydligt mer volatil. Räntebeslutet över diskonteringsräntan grundas på en analys av de tre faktorerna. Tyngdpunkten ligger på de första perspektiven, det vill säga den långsiktiga tillväxten, skatteunderlaget och realräntan. Merparten av pensionsskulden är ofonderad och hantearas enligt principen ”pay as you go”. Det finns inte krav på grund av trygghetskäl att kommuner och regioner ska inneha räntebärande tillgångar.

Det innebär att det aktuella marknadsräteläget, trots att det är en viktig indikator, har mindre betydelse i den samlade bedömningen.

Långsiktig bild av BNP och skatteunderlag

En historisk återblick över lång tid visar att BNP-ökningen i fasta priser varit cirka 2 procent i genomsnitt. När det gäller framtida tillväxt har de fyra-fem senaste långtidsutredningarna räknat med en BNP-tillväxt runt 2 procent. Den senaste långtidsutredningen som presenterades i november 2019 har ett prognosantagande på 2,1 procent ökning av BNP i årsgenomsnitt fram till år 2035. En del av BNP-ökningen beror på en ökad befolkning, och är en följd av det ökade antalet arbetade timmar. Framöver är prognosen att befolkningen i arbetskraften inte kommer öka lika fort, vilket kan medföra en något svagare ökning av BNP. En ny långtidsutredning är tillsatt och beräknas presenteras i december 2023. Konjunkturinstitutet redovisar i samband med sin konjunkturprognos även långtidskalkyl där BNP ökar med 1,8 procent i genomsnitt per år fram till 2038. En del av den ökade tillväxten förklaras av ökad befolkning, varför BNP per capita i kalkylen ökar svagare, med cirka 1,3-1,4 procent årligen.

Kan framtiden innebära en lägre BNP-tillväxt? Sverige har haft en hög tillväxt i många år, men det finns begränsningar i form av arbetskraft, miljö och klimat. Å andra sidan kan den tekniska utvecklingen, digitalisering och skiftet mot en fossilfri värld medföra att nya tjänster och effektiviseringar med mera leder till en stabil utveckling av tillväxten framöver.

Skatteunderlaget är kommuners och regioners viktigaste inkomstkälla. Skatteunderlaget har som genomsnitt ökat nominellt med cirka 4 procent per år sedan 1992. När kommuner och regioners skatteunderlag deflateras med de sammantagna pris- och löneökningar för att beräkna det reala skatteunderlaget, blir ökningen cirka 1,4 procent per år under den senaste 15-års perioden, 2007–2022.

Den höga inflationen innebär att det reala skatteunderlaget minskar med hela 2,5 procent 2023 enligt vår prognos, det vill säga köpkraften för kommunsektorn minskar. Även 2024 beräknas en svag real ökning av skatteunderlaget, kring noll. Den höga kostnaden för avtalspensionerna bidrar extra mycket till att det kommunala prisindexet ökar kraftigt. Prisbasbeloppet som är avgörande för pensionskostnaderna bestäms utifrån ökningstakten i KPI i juni/juni året innan. Utifrån att inflationstakten backar tillbaka till ca 2 procent blir det reala skatteunderlaget betydligt starkare åren därefter.

Strukturellt låga realräntor - kommer det bestå?

Sverige är en liten öppen ekonomi. Eftersom finansiella tillgångar enkelt kan flyttas mellan olika länder kommer de reala avkastningskraven i Sve-

rige anpassas till den nivå som råder i vår omvärld. Därför får det som händer i USA på de finansiella marknaderna, vad gäller aktiepriser, olika räntor och råvarupriser också betydelse för svensk ekonomi.

Ekonomirapporten, maj 2023, finns en fördjupning om ”Vad bestämmer räntan på lång sikt?”. De viktigaste faktorerna som bestämmer den långsiktiga reala räntan är produktiviteten i samhällsekonomin och demografin. En åldrade befolkning i OECD-ekonomierna påverkar arbetsutbudet och sparandet. Detta bidrar i sin tur till en utveckling som brukar kallas ”secular stagnation”, låg ekonomisk tillväxt och realräntor som är lägre än tillväxten i ekonomin samt låg inflation. Dessa faktorer kommer fortsatt att hålla ner realräntorna framöver. Den långsiktiga realräntan har minskat historiskt på grund av faktorerna ovan, men det finns även andra förklaringsfaktorer; 1) utbud och efterfrågan på säkra tillgångar 2) globala kapitalmarknader (spridningseffekter mellan länder) samt 3) globala sparandeöverskott i inte minst Asien. Det är mer oklart hur dessa faktorer sammantaget kommer påverka realräntorna framöver. Det stora sparandeöverskottet som Kina bidragit med i världsekonomin i många år, kan framöver istället tänkas spenderas för att öka kinesisk inhemsk konsumtion och investeringar.

På kort sikt finns det andra faktorer som kan driva ner realräntorna, exempelvis Rysslands anfallskrig mot Ukraina, som fungerar som en negativ produktivitetsschock. Den ökade osäkerheten kan dessutom leda till minskade investeringar och ökat försiktighetssparande, vilket också ger negativa impulser till realräntan. Dessa makroekonomiska fluktuationer kan således få mer långsiktiga effekter. Även den globala handeln och hur den utvecklas framöver är en stor osäkerhetsfaktor. Men den största kortsiktiga frågan är hur inflationen kommer att utvecklas och därmed penningpolitiken samt den fortsatta neddragningen av centralbankens balansräkningar.

Osäkerheten är stor och framtida finanspolitik i världens största ekonomier har stor betydelse och specifikt då åtgärder för att bromsa klimatförändringarna. Klimatförändringarna kan innebära försämrade tillväxtutsikter, större osäkerhet om den ekonomiska utvecklingen och ökade risker för katastrofer. Detta talar för att den långsiktiga realräntan blir lägre. Å andra sidan kommer en omställning till ett hållbart samhälle kräva stora investeringar.

Enligt Internationella valutafondens (IMF) studier ligger den långsiktiga reala räntan kring 0,2-0,6 procentenheter för Europa och USA. Den nuvarande ränteuppgång är enligt IMF tillfällig. Andra bedömare, till exempel den norska oljefonden, ser en förväntad real avkastning på obligationer på 0,7 procent framöver.

Aktuell bild över det ekonomiska läget

Världsekonomin präglas i år av den ännu höga inflationen, trots att den i de flesta länder i år blir lägre än 2022. Vad som därtill utmärker 2023 är låg global BNP-tillväxt. Till stor del är detta följderna av hög inflation och stigande räntor 2021–2023. Hushåll världen över möter kraftigt ökande levnadsomkostnader medan lönsamheten pressas alltmer i räntekänsliga delar av näringslivet. Den höga inflationen tvingar centralbanker världen över till fortsatt åtstramande penningpolitik också i år. Trots efterfrågeförsvagningar har arbetsmarknaden i flera länder hittills stått emot oväntat väl. Sysselsättningstillväxten mattades dock av 2022, varpå den nedgång av andelen arbetslösa som syns i flertalet länder tycks ha upphört. Svagare sysselsättning och stigande arbetslöshet väntar på flera håll i år, inte minst i Sverige.

I princip är det tre stora störningar i världsekonomin som vi fortfarande lever i sviterna av eller är mitt i 1) pandemin 2) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och 3) en extremt expansiv penningpolitik och finanspolitik (speciellt i USA). Allt detta har genererat en hög inflation och tvingat världens centralbanker att snabbt höja styrräntorna. I maj/juni förra året låg Federal Reserves styrränta på 1 procent, idag är den 5,25 procent. Samtidigt har centralbanken börjat avveckla sina tillgångsköp. Effekten av detta är att långa förväntade realräntor har stigit med 0,5-1 procentenheter i USA. Reala obligationsräntor i USA med längre löptider ligger idag (slutet av maj) kring 1,6-1,7 procent, vilket är en ökning med 1 procentenhet under det sista året.

I Sverige har styrräntan höjts från noll procent i april förra året till 3,5 procent idag. Den 10-åriga obligationsräntan har under samma period gått från 1,6 procent till 2,4 procent. Samtidigt har vi i en inflation enligt KPI i Sverige som är 10,5 procent (KPIF 7,6 procent). Realränteobligationer i Sverige har liten omfattning/låg likviditet. Finansinspektionens så kallade Tryggandegrunder använder realobligationer vid fastställande av den värdesäkrade diskonteringsräntan. Den aktuella realobligationen som används är den 16-åriga och den har det senaste året ökat kraftigt, från -1,5 procent till 0,8 procent i maj månad 2022 respektive 2023, det vill säga ökat med över 2 procentenheter.

Centralt för ränteutvecklingen framöver är hur inflationen utvecklas under 2023. I marknadsprissättningen går det att utläsa förväntade sänkningar av styrräntan framöver i USA. Olika aktörer i ekonomin måste nu anpassa sig till en högre prisnivå och en högre ränta jämfört med perioden efter 2008. I nuläget är finanspolitiken i hög grad bakbunden för att inte motverka den avkylning av konjunkturen som penningpolitiken vill åstadkomma för att dämpa inflationen. Stabiliseringspolitiska ambitioner får därmed stå tillbaka en tid. Detta är centralt. Får man inte kontroll över inflationen väntar

sannolikt en svag och problematisk utveckling, de historiska exemplen är avskräckande. Vår bedömning är att globala styrräntor nu har nått sin topp. Ränthöjningar kan dock inte uteslutas. Inflationens utveckling kommer att fälla avgörandet.

Beslutsmotivering

Den reala diskonteringsräntan i RIPS är för närvarande 1 procent.

Kommittén noterar att både den korta och långa räntan har ökat och att den långsiktiga bilden av både skatteunderlaget och tillväxten av BNP är högre än 1 procent. Kommittén följer utvecklingen.

BNP har ökat i genomsnitt med cirka 2 procent i fasta priser sedan år 2000. Långtidsutredningen 2019 har som scenarioantagande cirka 2 procentökning av real BNP. Konjunkturinstitutets långtidskalkyler antar att BNP ökar med 1,8 procent i snitt för en 15-årsperiod framåt. Det förändrade geopolitiska läget kan även innebära att globaliseringens vinster reverseras. Länder ser i ökad utsträckning behov av en stabilare försörjning av nödvändiga varor, vilket kan innebära att tillväxten blir svagare framöver.

Kommunernas och regionernas skatteunderlag har som årsgenomsnitt ökat realt med cirka 1,5 procent under den senaste 15-årsperioden. På grund av den höga inflationen och de därmed höga kommunala pensionskostnaderna blir det en real skatteunderlagsminskning med cirka 2,5 procent i år och nästa år kring noll i realt skatteunderlag. Således extremt svagt skatteunderlag, trots att skatteunderlaget nominellt enligt våra prognoser ökar med 4 procent år 2023.

Att realt skatteunderlag och BNP ökar i storleksordningen 1–2 procent framöver talar för höjd diskonteringsränta. Å andra sidan är läget idag väldigt besvärligt i kommuner och regioners ekonomi och ett rejält fall i reala skatteunderlaget sammantaget för 2023 och 2024.

Den långsiktiga realräntan har sjunkit globalt under många år, dels till följd av lägre produktivitet och dels demografiska faktorer. Därtill kommer att centralbankerna via utökade balansräkningar finansierat mycket av den ökade skuldsättningen, och på så sätt motverkat en uppgång i realräntan.

I nuvarande ekonomiska läge har centralbankerna snabbt höjt styrräntorna och försiktigt börjat avveckla tillgångsköpen. Detta har fått till följd att den förväntade tioåriga realräntan i USA stigit till 1,5 procent. Men det är svårt att säga hur mycket varaktigt högre den tioåriga förväntade realräntan är och hur den kommer att utvecklas framöver. Den svenska realobligationen (exempelvis den 16-åriga) som används i Finansinspektionens Tryggande-grunder har även den ökat mycket kraftigt. Nivån ligger dock fortfarande strax under 1 procent, det vill säga i nivå med vår nuvarande diskonterings-

ränta. Å andra sidan är den svenska räntemarknaden tunn och prissättningen ”dålig”. Det har skett en tydlig höjning av realräntan det senaste året. Men det är från en nedtryckt nivå och finns en del osäkerheter kvar kring vilken nivå som kommer vara uthållig. Att de olika måtten på ränta gått upp så kraftigt är en faktor som i sig själv kan motivera en höjning av RIPS-räntan inför beslutet 2024 om utvecklingen håller i sig globalt och svenska realräntor följer med upp i samma utsträckning. Å andra sidan har pensionsskulden en lång duration och ränteförändringar kan delas upp i tillfälliga och mer varaktiga förändringar, så det finns ett värde i att avvakta.

Det ekonomiska läget är emellertid osäkert, förhoppningarna är att inflationsmålen åter snart nås och att det leder till mer stabil tillväxt framöver. Det finns risker både på upp- och nedsidan. Den sammanvägda bedömningen är att den reala diskonteringsräntan i pensionsskulsberäkningen fortsatt ska vara 1 procent.

3. Livslängdsantagande i RIPS

Ett nytt livslängdsantagande infördes 2021. Det nya antagandet är baserat på ett kommunalt bestånd istället för, som tidigare, ett bestånd av personer med livförsäkring på hela den svenska livförsäkringsmarknaden. Även metoden är justerad. Antagandet bygger på så kallad ekonomisk dödlighet, till skillnad mot i tidigare antagande där utgångspunkten var antalsdödlighet.

Enligt det nya antagandet blir livslängden högre i kommunsektorn än enligt tidigare antagande, vilket innebar att pensionsskulden ökade när det nya livslängdsantagandet infördes 2021.

När nu kommunsektorn har tagit fram ett eget livslängdsantagande är det nödvändigt att detta hålls aktuellt och följs upp löpande. Aktuarierna inom KPA och Skandikon bedömer att då beståndet förändras över tid och antaganden görs angående livslängdsförändringar i framtiden kan det vara lämpligt att se över dödligheten vart tredje till vart femte år. Dessutom ska RIPS-kommittén årligen följa utvecklingen på området, till exempel när det gäller publicering av nya analyser eller statistik.

4. Nytt avtal SAP-R 2023

Den 31 oktober 2022 träffades en överenskommelse om förändringar av Särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten (SAP-R). Den huvudsakliga innebörden av överenskommelsen är att SAP-R stängs för nytilträde fr.o.m. 1 januari 2023. Möjligheten att lämna anställningen med SAP-R-förmån kommer dock att finnas kvar under överskådlig tid för de som idag omfattas av förmånen.

Arbetstagaren får möjlighet att träffa avtal om att avstå från rätt till framtida SAP och istället erhålla ett tillägg av 2 000 kr/mån under arbete i räddningstjänst. För de som är berättigade att ta ut särskild avtalspension (minst

58 år och fullt intjänat arbetsvillkor) finns möjlighet att träffa avtal om en överenskommelse om att skjuta upp uttag av SAP och i stället få ut en kompensation motsvarande 12 procent av lönesumman.

I RIPS riktlinjer finns antaganden över genomsnittlig ålder (60 år) när anställda inom räddningstjänst går i särskild avtalspension och antagande att den årliga avgångssannolikheten för brandmän är 2 procent. Med anledning av överenskommelsen behöver dessa antaganden ses över, vilket kommer att ske så snart det finns ett adekvat underlag att analysera. Tills vidare kvarstår de befintliga beräkningsantagandena.

5. Övriga antaganden i RIPS

Förutom de försäkringstekniska antagandena om dödlighet och ränta finns några andra antaganden i RIPS-modellen:

- Antagande om genomsnittlig pensioneringsålder (f.n. 65 år).
- Parametrar för samordning med allmän pension då information saknas.
- Tidsfaktor för intjänad pensionsrätt 1997-12-31 då anställningshistorik saknas.
- Genomsnittlig ålder för uttag av brandmanspension (f.n. 60 år).
- Årlig avgångssannolikhet för brandmän (f.n. 2 procent).

Enligt bedömningar av KPA och Skandikon finns inget behov av ändringar i dessa antaganden i dagsläget för de tre översta antagandena. Antagandena över den förändrade brandmannapension kommer ses över, så snart lämpligt underlag finns tillgängligt.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Siv Stjernborg, 08-452 77 51 och Patrik Jonasson, 08-452 73 62.

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skr.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH REGIONER

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Fredrik Holst

Siv Stjernborg